

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. aprila 1876.

Obseg: Črni žitni žužek velika nadloga žitnicam, in kaj zoper njega početi. — Iz poročila o delovanju in konečnem računu prve Kranjske sirarske družbe „Bitnje“ v Bohinju. (Dalje.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Navod za pridelovanje lanú in prediva po Belgiškem načinu. (Dalje.) — Za domače potrebe marsikaj. — „Srpska Zora“. — Hudi vetrovi po deželnih zborih. — Deželni zbori. — Mati ga izdá. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Črni žitni žužek velika nadloga žitnicam, in kaj zoper njega početi.

Kmetijski družbi je došla od nekega častitega uda prošnja, naj mu svetuje, kako bi se znebil velike nadloge, ki mu jo v žitnici njegovi prizadeva črni žužek (schwarzer Kornwurm) že več let pokončevaje mu pšenico. Ker se enaka pritožba tudi večkrat od druge strani sliši, mislil je odbor družbe kmetijske, da ne bi bilo napačno, ako to, kar se pové gori imenovanemu gospodu udu, razglasi po „Novicah“.

Pred vsem je treba naturo tega škodljivega mrčesa poznati, ker potem še le se more ceniti, kaj je med sto in sto nasvetovanimi sredstvi najbolje zoper to nadlogo.

Črni žužek spada med rivčkaste brošče; je komaj dve črtici dolg, temno-rjav; s tenkim rivčkom zvrta luknjico v žitno zrno bodi pšenice, rži ali turšice in položi va-nje eno jajce, iz katerega se izvali brez-noga, blede-rumena ličinka (črv). Ličinke izjedó vso moko, da ostane le prazen meh, v katerem se potem ličinka zabubi konec junija; meseca julija predere zrno in pride kot žužek na dan. Žužek je tem bolj škodljiv, ker se neznansko hitro razploduje (en sam par zaplodi v enem letu 6000 hroščev). Žužek zrno za zrnom navrta, da žitno moko povžije; ob enem pa poklada zopet jajca na druga zrna in septembra meseca se izvali drugi rod, ki do zime naprej žre in se potem po špranjah žitnice poskrije in čez zimo otrpnjen biva.

Žužek se dá iz žita izrešetati, ličinka in pa buba (črv) pa ne, kajti žužek je od zunaj, ličinka in buba pa sta v zrnú žita.

Iz vsega tega je razvidno, da z enim sredstvom se ne more v okom priti temu mrčesu, ki je škodljiv v podobi črva in v podobi žužeka.

Glavna pomoč je ta, da se žitnica večkrat odpira, da jo zrak prepihava; da se žito večkrat premeče, zlasti spomladi in meseca julija; treba je tudi špranje lesenih opaž v žitnici, kjer se žužek skriva, s katranom namazati, lesena tla v žitnici pa s kropom večkrat politi. Nikoli se ne sme prav staro žito in pa žito v malih kupcih v kotih imeti.

Drugi pripomočki pa so ti le:

Naj se žito po žetvi hitro izmlati, zlasti če snopje ni popolnoma zrelo bilo, poleg tega pa tudi vlažno.

Znano je, da je temu žužku konopno zrnje zelo priljubljeno, zato priporočajo nekateri, naj se konopnega semena položi na žitni kup, ali pa le kakošen prt, ki je bil namočen v vodi, v kateri se je konopno seme kuhalo. Na ta prt ali pa na konopno seme zleze koj veliko tega mrčesa, ki se potem lahko pokonča. To se ponavlja, dokler kaj teh žužkov zleze na konopnino.

Drugi hvalijo poškopiti tako žito s salmiakom ali potašeljem, v vodi raztopljenim.

Še drugi priporočajo, kakor pravijo po gotovih skušnjah, položiti frišno nakošene trave okoli žita v žitnici. Na to travo zlezejo žužki in se potem lahko pokončajo. Tudi to pokladanje trave se mora tako dolgo ponavljati, dokler tega mrčesa kaj zleze na travo.

Še drugih sredstev se priporoča veliko, pomaga jih pa malo, če je ta mrčes zelo vgnjezden v žitnicah. Treba je v taci slučajih sčistiti do dobrega vse, posebno kar je lesenega v skednjih, in potem zračno jih držati.

Samo po sebi se pa razume, da vsa ta sredstva morejo pomagati le takrat zoper ta mrčes, kedar je že kukec. Dokler je ličinka (črv), ne pomagajo omenjeni pripomočki zato nič, ker ličinka varno skrita v zrnú tiči; tudi jajca, ki se žitnega zrna držé, se ne odpravijo po navedenih sredstvih.

Iz poročila

o delovanju in konečnem računu prve Kranjske sirarske družbe „Bitnje“ v Bohinju

gledé na sirarsko dóbo od 25. maja do 6. okt. 1875.

(Dalje.)

2. Odgovor na drugo vprašanje: zakaj večernega mleka čez noč na pridobitev smetane ne postavljamo in tako kaj več denarja iz mleka ne izbijemo? nas pa bolj v zadrego spravlja in bo težko tako ga dati, da bi se na naši strani kaka neizrajtljivost in pomanjkljivost ne pokazala.

Če namreč rečemo, da ni prostora v sirarji, da bi se toliko mleka čez noč stavilo — ker to, da bi vsak družnik v svojem hramu posebej ga stavil, tudi ne kaže — se nam bo zavoljo marsikaterih neprilicnost sicer potrdilo, da tako posamesno postavljanje res ne